

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**એમ.આઈ.એસ. પી.આર.પી. એક્સપોર્ટ્સ તથા અન્ય.
વિ.**

મુખ્ય સચિવ, તમિલનાડુ સરકાર તથા અન્ય
(વિશેષ અનુમતિ અરજી (સી) ક્રમાંક ૧૮૬૬૨-૧૮૬૬૩, ૨૦૧૩)

ડિસેમ્બર ૧૩, ૨૦૧૩

[કે.એસ. રાધાકૃષ્ણણ અને એ.કે. સિકરી, ન્યાયાધીશો]

ખાણો અને ખનિજ (વિકાસ અને નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૭ ની કલમો ૪(૧) અને ૪(૧-એ), તમિલ નાડુ ગૌણ ખનિજ રાહત નિયમો, ૧૯૫૯ ના નિયમો ૩૬(૪) અને ૩૬(૧), ગ્રેનાઈટ સંરક્ષણ અને વિકાસ નિયમો, ૧૯૯૯ ની કલમ ૧૯(૨) — ખાણકામ કામગીરીનું સ્થગન.— બિનઅધિકૃત ખાણકામનો આક્ષેપ કરીને — વડી અદાલતના એકલ ન્યાયાધીશે અરજદાર સામેના ફોજદારી કેસોની તપાસ ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપી, પરંતુ તેને ખાણકામ કામગીરી ચાલુ રાખવાની પણ મંજૂરી આપી — ત્યારબાદ, ૧૯૯૯ના નિયમો હેઠળ મનાઈ હુકમો ઓ કરવામાં આવ્યા અને અરજદારોને કારણ દર્શાવો નોટિસો આપવામાં આવી — રિટ અપીલ — વિભાગીય પીઠે અનુગામી મનાઈ હુકમો ને ધ્યાનમાં લઈ અપીલ મંજૂર કરી — ઠરાવ્યું: આ મુદ્દા અંગે અનેક રિટ અરજીઓ વડી અદાલત સમક્ષ વિચારણા હેઠળ બાકી છે અને વર્તમાન કેસમાં વડી અદાલતે કેટલાક ન્યાયસંગત દિશાનિર્દેશો આપ્યા હોવાથી, કેસના ગુણદોષ અંગે નિર્ણય આપવો યોગ્ય ગણાય નહીં.

પ્રથા અને પ્રક્રિયા અનુવર્તી ઘટનાઓનું પરિચિંતન – પરવાનગી યોગ્યતા – ઠરાવવામાં આવ્યું: જ્યાં વ્યાપક જાહેર હિત સંકળાયેલું હોય તેવા મામલામાં અદાલતોએ અનુવર્તી ઘટનાઓનું પરીક્ષણ કરવું જોઈએ.

અરજદાર-એક ભાગીદારી પેઢી ગ્રેનાઈટના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલી હતી. મદુરાઈ જિલ્લાના પપ ગ્રેનાઈટ ખાણોના ભાડાપટ્ટા તેના પક્ષે આપવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિવાદી અધિકારીઓએ ગેરકાયદેસર અને બિનઅધિકૃત ખનનના આક્ષેપના આધારે તેની પપ ખાણોમાંની ખનન કામગીરી સ્થગિત કરી, અરજદારની ફેક્ટરીને સીલ કરી અને તેના બેંક ખાતાઓ જપ્ત કર્યા.

અરજદારે રિટ અરજી દાખલ કરીને આદેશને પડકાર્યો હતો અને તે અંગેનો નિકાલ વડી અદાલતના એકલ ન્યાયાધીશે કર્યો હતો. અદાલતે અરજદાર વિરુદ્ધના ફોજદારી કેસોની તપાસ ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપી હતી, પરંતુ સંબંધિત સત્તાધિકારીને અરજદારને ખાણકામની કામગીરી ચાલુ રાખવા અને પોતાનો ધંધો ચલાવવા દેવા માટે નિર્દેશ કર્યો હતો. પ્રતિવાદી-રાજ્યે રિટ અપીલ દાખલ કરી. તે બાકી રહેલી અવધિ દરમિયાન, ગ્રેનાઈટ સંરક્ષણ અને વિકાસ નિયમો, ૧૯૯૯ ના નિયમ ૧૯(૨) હેઠળ તા. ૧૪.૧૨.૨૦૧૨ ના સસ્પેન્શનના આદેશો તેમજ તા. શૂન્ય ૧૨.૧૨.૨૦૧૨ ની કારણદર્શક નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી. વડી અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠે રિટ અપીલ મંજૂર કરી હતી. તેમ છતાં, તેણે કેટલાક સમતાપૂર્ણ નિર્દેશો પણ આપ્યા હતા. તેથી આ વર્તમાન વિશેષ અનુમતિ અરજીઓ છે.

અરજીઓ નામંજૂર કરતાં, અદાલત

ધારણ કરવામાં આવ્યું:

૧. જ્યારે વિશાળ જાહેર હિત સંકળાયેલું હોય, ત્યારે અદાલત હંમેશા અનુગામી ઘટનાઓની તપાસ કરી શકે છે. વડી અદાલતની ડિવિઝન બેન્ચે અનુગામી ઘટનાઓની તપાસ કરવામાં યોગ્યતા દાખવી હતી.

[ફકરો ૭] [૧૧૧૫-સી]

ઓલ ઇન્ડિયા રેલવે રિફ્રૂટમેન્ટ બોર્ડ વિ. કે. શ્યામ કુમાર (૨૦૧૦) ૬ એસસીસી ૬૧૪: ૨૦૧૦ (૬) એસસીઆર ૨૯૧ – આધાર રાખવામાં આવ્યો.

મોહિન્દર સિંહ ગિલ વિ. ચીફ ઇલેક્શન કમિશનર, ન્યૂ દિલ્હી અને અન્ય (૧૯૭૮) ૧ એસસીસી ૪૦૫: ૧૯૭૮ (૨) એસસીઆર ૨૭૨ – નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૨.૧. સરકાર અને જિલ્લા પ્રશાસનને મદુરાઈ જિલ્લામાં ગેરકાયદે ખાણકામ અંગે અનેક ફરિયાદો પ્રાપ્ત થઈ, જેના પરિણામે રાજ્ય સરકારે જિલ્લા પ્રશાસનને ફરિયાદોની ચકાસણી કરવા દિશાનિર્દેશ આપ્યો. વ્યાપક તપાસ હાથ ધર્યા બાદ, ભૂગર્ભશાસ્ત્ર અને ખાણ વિભાગના ઉપનિદેશક અને સહાયક નિયામકે ભૂગર્ભશાસ્ત્ર અને ખાણ વિભાગના નિયામકને અહેવાલ રજૂ કર્યો, અને નિયામકે ૨૩.૧૧.૨૦૧૨ના રોજ ૮૮ ગ્રેનાઈટ ખાણો બાબતે મૂલ્યાંકન અહેવાલ રજૂ કર્યો. ઉપનિદેશક અને સહાયક નિયામકે તેમના ૨૩.૧૧.૨૦૧૨ના મૂલ્યાંકન અહેવાલમાં અહેવાલ આપ્યો કે અરજદાર પેઢીએ તેમની ખાણ યોજના મુજબ ખાણકામની કામગીરી હાથ ધરી નહોતી અને લગતી માર્ગો, તળાવો, નાળા અને જળાશયો પર અતિક્રમણ કર્યું હતું તેમજ લાગતી ગેર-પટ્ટાવાળી વિસ્તારોમાં ગેરરીતિપૂર્વક

ત્રેનાઈટનું ખાણકામ કર્યું હતું. વધુમાં, એવું પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે જિલ્લા ખાણ કચેરી દ્વારા મંજૂર કરાયેલ જથ્થો અને અરજદાર પેઢી દ્વારા ખોદાયેલ જથ્થો વચ્ચે વિશાળ ફરક હતો. પરિણામે, એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમણે ખાણ અને ખનિજ (વિકાસ અને નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૭ની કલમ ૪-(૧) અને ૪-(૧અ)નું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું અને સાથે સાથે તમિલનાડુ માઈનર મિનરલ કન્સેશન નિયમો, ૧૯૫૯ના નિયમ ૩૬(૪) અને ૩૬(૧)નું પણ ઉલ્લંઘન કર્યું હતું. એ પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારે ત્રેનાઈટ કન્ઝર્વેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ નિયમો, ૧૯૯૯ના નિયમ ૧૫ અને ૧૮ મુજબ ખાણકામની યોજના રજૂ કરી નહોતી અને નિર્ધારિત મુજબ ઓવરબર્ડન અને કચરા સામગ્રીનો સંગ્રહ કર્યો નહોતો. અન્ય વિવિધ ઉલ્લંઘનો પણ દર્શાવવામાં આવ્યા હતા.

[પરિચ્છેદ ૮ અને ૯] [૧૧૧૫-એફ-એચ; ૧૧૧૬-એ-જી]

૨.૨. જિલ્લા કલેક્ટરના તા. ૧૯.૫.૨૦૧૨ના અહેવાલ તથા ભૂસ્તરશાસ્ત્ર અને ખનન વિભાગના ઉપનિર્દેશકના તા. ૨૩.૧૧.૨૦૧૨ના અહેવાલને ધ્યાનમાં લેતા, અરજદારાઓને અગાઉથી અપાયેલ પરવાનાંઓ મુજબ ખાણખનન ખાડાઓનું સંચાલન કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. ત્રીજા પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલા સોગંદનામામાં દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારાઓના ૧૬ ખાણખનન ખાડાઓમાંથી ગેરકાયદેસર પરિવહનનું પરિમાણ અંદાજે ૧૨૦૭૮૬૩.૧૬૪ ઘન મીટર હતું અને ખર્ચની વસૂલી માટે માઈન્સ એન્ડ મિનરલ્સ (ડેવલપમેન્ટ એન્ડ રેગ્યુલેશન) એક્ટ, ૧૯૫૭ ની કલમ ૨૧(૫) હેઠળ અરજદાર ફર્મને કારણ દર્શાવો

નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી. એવું જણાવાયું હતું કે માત્ર આ ૧૬ ખાણખનન ખાડાઓમાં ગેરકાયદેસર ખનનનું મૂલ્ય અંદાજે ૪૧૨૪.૧૪ કરોડ રૂપિયા જેટલું હતું. વધુમાં, એવું પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે અન્ય ખાણખનન સંચાલકોએ પણ આવાં જ ગેરકાયદેસર ખનન કાર્યોમાં પ્રવૃત્તિ કરી હતી અને ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓનું કુલ પરિમાણ અંદાજે રૂપિયા ૧૨૩૯૦.૪૬૦ કરોડ ગણવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં, એવું પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે સરકારી જમીન ઉપર ગેરકાયદેસર ખનન કામગીરી ચલાવવાના સંબંધમાં અનેક ફોજદારી કેસો પણ લંબિત હતા. [પેરા ૧૨] [૧૧૧૮-એ-ડી]

૨.૩. કારણ કે અનેક રિટ અરજીઓ વડી અદાલત સમક્ષ વિચારાધીન હતી, આ તબક્કે કેસના ગુણદોષ અંગે, ખાસ કરીને તા. ૧૪.૧૨.૨૦૧૨ના સસ્પેન્શન આદેશો અને તા. નિ:૧૨.૨૦૧૨ના કારણ દર્શાવો નોટિસો જારી થવા સુધી પહોંચાડતા દસ્તાવેજોની પ્રકાશમાં, કોઈ ઉચ્ચાર કરવો યોગ્ય ગણાશે નહીં. વડી અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠે કામદારોના હિતને ધ્યાનમાં રાખીને તેમજ અરજદાર ફર્મની કેટલીક કાયદેસરની ફરજોનું પાલન થાય તે માટે કેટલાક સમતાપૂર્ણ નિર્દેશો આપ્યા છે. તેથી, આક્ષેપિત ચુકાદા સાથે દખલ કરવાની કોઈ કારણભૂત જરૂર નથી. [પરા ૧૩] [૧૧૧૮-ડી-એફ]

પ્રકરણ કાયદા સંદર્ભ: પરિષદ ૭ ૨૦૧૦ (૬) એસ.સી.આર. ૨૯૧ પર અવલંબન
રાખવામાં આવ્યું ફકરા ૧૦ નો ઉલ્લેખ કર્યો ૧૯૭૮ (૨) એસસીઆર ૨૭૨

=====

દિવાની અપીલી અધિકારક્ષેત્ર : વિશેષ અનુમતિ અરજી (સી) ક્રમાંક

૧૮૬૬૨-૧૮૬૬૩ ઓફ ૨૦૧૩.

મદ્રાસ વડી અદાલતની મધુરાઈ બેન્ચ દ્વારા ડબલ્યુ.એ. (એમ.ડી.) ક્રમાંક ૯૦૬
અને ૯૦૭, ૨૦૧૨ માં તા. ૧૫.૦૨.૨૦૧૩ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

હરીશ સાલ્વે, મુકુલ રોહતગી, સી. એ. સુંદરમ, વી. ગિરી, કે. કે. મણી, કે. રામકૃષ્ણા રેડ્ડી, કે. કલાપા રેડ્ડી, અભિષેક કૃષ્ણા, રોહિણી મુસા, આર. રાકેશ શર્મા, આનંદ સત્યાસેલન, બી. બાલાજી, પી. એસ. સુધીર, એમ. પુરુષોત્તમન (સંતોષ કુમાર ત્રિપાઠી માટે) જી. પુગલેન્ધી, સરકારી વકીલ, શીલમ, વિશેષ સરકારી વકીલ, હાજર રહેલ પક્ષકારો માટે.

અદાલતનો ચુકાદો નીચે મુજબ પ્રગટ કરવામાં આવ્યો હતો દ્વારા

કે.એસ. રાધાકૃષ્ણન, ન્યાયાધીશ.

૧. આ વિશેષ અનુમતિ અરજીઓ મદ્રાસ સ્થિત ન્યાયિક વડી અદાલતે ડબલ્યુ.એ. (એમડી) નં. ૯૦૬ અને ૯૦૭ ઓફ ૨૦૧૨ માં તા. ૧૫.૨.૨૦૧૩ના રોજ આપેલા સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે. અરજદાર એક નોંધાયેલ ભાગીદારી પેઢી છે, જે માપીય ગ્રેનાઈટ બ્લોકો, સ્લેબો, ટાઈલ્સ, સ્મારકો વગેરેના ઉત્પાદનના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલ છે અને તેણે મદુરાઈ જિલ્લાનાં થેરક્કુથેરુ ગામે ગ્રેનાઈટ કાપવા અને પોલિશ કરવા માટે પોતાનું કારખાનું સ્થાપ્યું છે. એવું જણાવવામાં આવે છે કે અરજદાર પેઢી ૧૦૦% નિકાસમુખી એકમ છે, જેને મદ્રાસ એક્સપોર્ટ પ્રોસેસિંગ ઝોને માન્યતા આપી છે. અરજદાર પેઢી પાસે મદુરાઈ જિલ્લામાં આશરે ૫૮૪.૮૩ એકર વિસ્તાર આવરી લેતી ૫૫ ગ્રેનાઈટ ખાણો ભાડે અપાયેલ છે.

૨. અરજદાર ફર્મે અનધિકૃત ખાણકામમાં સંલગ્નતા દર્શાવી હોવાનું આક્ષેપ કરીને,

પ્રતિવાદી અધિકારીઓ તેમજ જિલ્લા કલેક્ટર અને પોલીસ સુપરિન્ટેન્ડન્ટે ઉપરોક્ત ખાણોના સંબંધમાં ખાણકામની કામગીરી સ્થગિત કરવા માટે અરજદારોના કારખાનાના પરિસર, વાહનો અને સાધનોને સીલ કરવાની કાર્યવાહી હાથ ધરી. તેથી અરજદારોએ મદ્રાસ વડી અદાલતનો દરવાજો ખખડાવીને ડબ્લ્યુ.પી. (એમ.ડી.) ક્રમાંક ૧૨૪૪૧ અને ૧૨૪૪૨/૨૦૧૨ દાખલ કરી, જેની સુનાવણી વિજ્ઞાન એકલ ન્યાયાધીશે કરી.

૩. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ, રાજ્યએ આ અભિગમ પણ અપનાવ્યો હતો કે ૯.૮.૨૦૧૨ તારીખનો સીલબંધીનો આદેશ ગેરકાયદેસર હતો અને કાયદાની દૃષ્ટિએ તેનું સમર્થન થઈ શકે તેમ નહોતું. રાજ્ય દ્વારા લેવામાં આવેલ આ અભિગમને ધ્યાનમાં લઈને, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું :-

૧૨૪.' પ્રતિવાદીઓનો આ બાબતે પણ સ્વીકારાયેલો કેસ છે કે આજદિન સુધી અરજદારના હિતમાં મંજૂર કરવામાં આવેલા લાઈસન્સો રદ કરવા બાબતે કારણ દર્શાવો નોટિસ પણ જારી કરવામાં આવી નથી; તેથી અરજદારે ભાડે મેળવેલ ખાણો પર તેની ખનન કામગીરી બંધ કરાવવા માટે પ્રતિવાદીઓ પાસે ક્યારેય કોઈ યોગ્ય કારણ નથી, અને તે દ્વારા સંસ્થામાં કામ કરતા હજારો કર્મચારીઓના જીવનનિર્વાહના અધિકારનો હરણ કરવામાં આવે છે.

૪. તમામ પક્ષકારોની દલીલો સાંભળ્યા બાદ, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે તા. ૨.૧૧.૨૦૧૨ના રોજ રિટ અરજીઓનો નિકાલ કર્યો. ચુકાદાનો કાર્યકારી ભાગ નીચે મુજબ છે :

"૧૩૦. તેમ છતાં, તે જ સમયે, અરજદાર ફર્મના ભાગીદારો વિરુદ્ધ અનેક કેસો નોંધાયેલા છે અને કરોડો રૂપિયાના ગેરકાયદે ખનન અંગે ગંભીર આક્ષેપો છે, તે હકીકત નજરઅંદાજ કરી શકાય તેવી નથી. વધુમાં, રિટ અરજીઓમાં રિટ અરજદારનો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય એવો છે કે, અરજદારો તમામ દસ્તાવેજો, નોંધપોથી, હિસાબના પુસ્તકો, જે સત્તાધિકારીઓ દ્વારા તેમની હાજરીમાં સીલ કરવામાં આવ્યા છે, તે સંબંધે રજૂ કરીને ફોજદારી કેસોની તપાસમાં સહકાર આપવા તૈયાર છે, અને વધુમાં તેમણે કોઈપણ નોંધપોથી સાથે છેડછાડ નહીં કરે તેમજ કોઈપણ પ્રકારના પુરાવાનો નાશ નહીં કરે તેવી બાંહેધરી આપી છે. અરજદારે વધુમાં તપાસ દરમિયાન કોઈપણ સાક્ષીને ધમકી નહીં આપે તેવી પણ બાંહેધરી આપી છે. તેથી, અરજદારના પક્ષમાં સર્વગ્રાહી આદેશ પસાર કરવામાં આવે તો તે તપાસમાં અડચણરૂપ બની શકે છે, જે કાયદા મુજબ મંજૂર કરી શકાય તેમ નથી.

૧૩૧. તેથી, ન્યાયસંગત સમતોલતા સ્થાપિત કરવા માટે, આ રિટ અરજીઓનો નીચે મુજબની સૂચનાઓ સાથે નિકાલ કરવામાં આવે છે:—

૧. પ્રતિવાદીઓએ અરજદારને લીઝની શરતો અનુસાર જ લીઝ પર આપવામાં આવેલી મિલકત પર ખાણખનન કામગીરી ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપવાની રહેશે, જે લીઝ નિર્વિવાદ રીતે અમલમાં છે. તેમ છતાં, જો તેઓ યોગ્ય માને તો, પ્રતિવાદીઓ માટે માઈન્સ એન્ડ મિનરલ્સ (ડેવલપમેન્ટ

એન્ડ રેગ્યુલેશન) અધિનિયમ, ૧૯૫૭ અને તેના હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કરીને યોગ્ય કાર્યવાહી કરવી ખુદી રહેશે; ૨. પ્રતિવાદીઓ હવેથી બેંક ખાતાઓ મુક્ત કરશે અને અરજદારને કાયદા અનુસાર પોતાનો વ્યવસાય ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપશે. જોકે, અરજદારોની ફરજ રહેશે કે તેઓ તપાસ અધિકારીને પખવાડિયે હિસાબનું વિવરણપત્ર રજૂ કરે; ૩. તપાસ અધિકારી દ્વારા નિકાસ અને આયાત પર પ્રતિબંધ મૂકતો આદેશ રદ કરવામાં આવે અને એવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદીઓ અરજદાર દ્વારા માન્ય દસ્તાવેજોના આધારે થતી નિકાસ અને આયાતમાં હસ્તક્ષેપ નહીં કરે. ૪. તપાસ માટે જરૂરી દસ્તાવેજો, કમ્પ્યુટરો, હાર્ડ ડિસ્ક વગેરેની તપાસ અધિકારી કબજો લીધા પછી, વહીવટી ઇમારત ઉપરનું સીલ ખોલવામાં આવે. (પક્ષકારો વચ્ચે થયેલી સંમતિ મુજબ, અરજદારને આદેશ આપવામાં આવે છે કે, જો તે યોગ્ય માને તો, કમ્પ્યુટરોમાંથી ડેટા સ્થાનાંતરિત કરી અને સીલ કરાયેલ ઇમારતમાં ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજોની નકલો તૈયાર કર્યા પછી, કમ્પ્યુટરો, હાર્ડ ડિસ્કો અને દસ્તાવેજો હવાલે કરવા માટે, વહીવટી ઇમારતમાં ૦૭.૧૧.૨૦૧૨ (બુધવાર) ના રોજ સવારે ૧૦.૦૦ વાગ્યે હાજર રહે તે માટે, એક નિષ્ણાત સાથે બે વ્યક્તિઓને નિયુક્ત કરે). સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે, પરિસરની અંદર રહેલા દસ્તાવેજોની નકલો મેળવવાનો અરજદારને અધિકાર રહેશે અને તપાસ માટે જરૂરી કમ્પ્યુટરો, હાર્ડ ડિસ્કો તથા અન્ય દસ્તાવેજો તપાસ અધિકારી લઈ જાય તે માટે તે પરવાનગી આપશે. આ પ્રક્રિયા ત્રણ દિવસમાં

પૂર્ણ કરવામાં આવશે અને તે ૦૯.૧૧.૨૦૧૨ (શુક્રવાર) ના રોજ અથવા તે પહેલાં પૂર્ણ થવી જોઈએ. પ. તપાસ અધિકારી અરજદારને તેમનો વ્યવસાય ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપશે.૬. મોટર વાહન અધિનિયમ હેઠળ, અથવા ફોજદારી કેસોમાં, સત્તાધિકારીઓ દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવેલાં વાહનો, ઉપકરણો અને અન્ય સહાયક સામગ્રી અંગે, તે સંબંધિત કારણોસર કાયદા અનુસાર યોગ્ય ઉપાય લેવા માટે અરજદારને મુક્તિ રહેશે.ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નહીં.પ. રાજ્યએ, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશના ચુકાદાથી વ્યથિત થઈ, મદ્રાસ વડી અદાલતની ખંડપીઠ સમક્ષ રિટ અપીલ (એમ.ડી.) નં. ૯૦૬ અને ૯૦૭ સન ૨૦૧૨ દાખલ કરી. માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે આપેલા વિવિધ નિર્દેશો પર વિચારણા કરતી વખતે, એડવોકેટ જનરલ મારફતે પ્રતિનિધિત્વ પામેલ રાજ્યએ ધ્યાન દોર્યું કે, રિટ અપીલો બાકી હોવા દરમિયાન, ગ્રેનાઈટ સંરક્ષણ અને વિકાસ નિયમો, ૧૯૯૯ ના નિયમ ૧૯(૨) હેઠળ તા. ૧૪.૧૨.૨૦૧૨ ના સસ્પેન્શન આદેશો બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા તેમજ રિટ અરજદારોને તા. નિ:૧૨.૨૦૧૨ ની કારણ દર્શાવો નોટિસો પણ આપવામાં આવી હતી. વધુમાં, એવું પણ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું કે અરજદારો સામે પ્રારંભિત વિભાગીય કાર્યવાહી તેમજ ફોજદારી કાર્યવાહી, તેમને તેમની પડ ખાણોમાં ખનન કામગીરી ચાલુ રાખવા માટે પરવાનગી આપવાથી અવરોધિત થવી જોઈએ નહીં. એડવોકેટ જનરલે કરેલી પ્રાર્થનાનો વિરોધ રિટ અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વકીલે એ જણાવતા કર્યો કે માનનીય એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા આદેશ પસાર થયા પછી સરકાર

દ્વારા કરાયેલ કોઈપણ કાર્યવાહી, માનનીય એકલ ન્યાયાધીશે આપેલા નિર્દેશોની યોગ્યતા કે અન્યથા કસોટી કરવા માટે આધાર બની શકે નહીં. તે દલીલના સમર્થનમાં, આ અદાલતના મોહિન્દર સિંહ ગિલ વિ. ચીફ ઇલેક્શન કમિશનર, ન્યૂ દિલ્હી અને અન્ય [૧૯૭૮) ૧ એસ.સી.સી. ૪૦૫] ના ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.

૬. મદ્રાસ વડી અદાલતની દ્વિ-ન્યાયાધીશ પીઠે બે પ્રશ્નો ઘડ્યા, જે નીચે મુજબ છે :

"(૧) શું અપીલકર્તાઓ અનુગામી ઘટનાઓ પર, અર્થાત્, પ્રતિવાદીઓ/રિટ અરજદારોની ફર્મ સામે તા. ૧૪.૧૨.૨૦૧૨ના સરપેન્શનના આદેશો પસાર કરવામાં આવ્યા હોવા અને તા. નિલ.૧૨.૨૦૧૨ની કારણ દર્શાવો નોટિસ જારી કરવામાં આવી હોવા પર આધાર મૂકી શકે છે કે નહીં, અને (૨) શું વિશેષ કાયદા હેઠળની જોગવાઈઓ, અર્થાત્ ખાણ અને ખનિજો (વિકાસ અને નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૭ તથા અન્ય નિયમો, સામાન્ય કાયદાને, અર્થાત્ ભારતીય દંડ સંહિતા હેઠળની દંડાત્મક જોગવાઈઓ અને ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા હેઠળની જોગવાઈઓને, સમકાલીન કાર્યવાહી, અર્થાત્ વિભાગીય કાર્યવાહી અને ફોજદારી કાર્યવાહી, શરૂ કરવાની બાબતમાં અતિક્રમિત કરી શકે છે કે નહીં?"

૭. અરજદાર તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી હરિશ સાલવે રજૂ કર્યું કે તેમને પ્રથમ પ્રશ્ન અંગે વધુ ચિંતા છે અને તે મુદ્દે તેમણે તેમજ રાજ્ય તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સી. સુંદરમ દ્વારા દલીલો કરવામાં

આવી હતી. અમારા મત મુજબ, જ્યાં વિશાળ જાહેર હિત સંકળાયેલું હોય એવા મામલામાં વડી અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠે અનુવર્તી ઘટનાઓનું પણ પરીક્ષણ કરવું યોગ્ય છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે ઓલ ઇન્ડિયા રેલવે રિફ્રૂટમેન્ટ બોર્ડ વિ./એસ. કે. શ્યામ કુમાર [(૨૦૧૦) ૬ એસ.સી.સી. ૬૧૪] માં મોહિન્દર સિંહ ગિલના કેસ (ઉપરોક્ત) થી ભિન્નતા દર્શાવતા જણાવ્યું હતું કે જ્યારે વિશાળ જાહેર હિત સંકળાયેલું હોય, ત્યારે અદાલત હંમેશા અનુવર્તી ઘટનાઓ પર પણ નજર કરી શકે છે. ચુકાદાનો સંબંધિત પરિણેદ નીચે ઉદ્ઘૂત કરવામાં આવે છે :—

"જપ. અમારો એવો મત છે કે જ્યારે વિશાળ જનહિત સંકળાયેલું હોય ત્યારે પહેલેથી લેવામાં આવેલા નિર્ણયને આધાર આપવા માટે નિર્ણયલેનાર અનુવર્તી સામગ્રી પર હંમેશા આધાર રાખી શકે છે. આ અદાલતે મધ્યમિક શિક્ષા મંડલ, એમ.પી. વિ. અભિલાષ શિક્ષા પ્રસાર સમિતિ મામલે એવું નિર્ધારિત કર્યું હતું કે જ્યાં વ્યાપક નકલચોરીના ગંભીર આક્ષેપો હતા તેવી યોજાયેલ પરીક્ષા રદ કરવાની કાર્યવાહી ટકાવી રાખવા માટે અનુવર્તી અહેવાલ પર આધાર મુકવામાં કોઈ અનિયમિતતા નહોતી. મોહિન્દર સિંહ ગિલ કેસમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંત ત્યાં લાગુ પડતો નથી જ્યાં વિશાળ જનહિત સંકળાયેલું હોય, અને આવી પરિસ્થિતિઓમાં આદેશની માન્યતા પરખવા માટે વધારાના આધારકારણોનું પણ અવલોકન કરી શકાય છે. વડી અદાલતે નોંધેલ આ નિષ્કર્ષ કે સી.બી.આઈ.ના અહેવાલને તારીખ ૪-૬-૨૦૦૪ના આદેશની માન્યતા પરખવા માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં, તે ટકી શકતું નથી.

૮. મદુરાઈ જિલ્લામાં ગેરકાયદેસર ખનન અંગે સરકાર અને જિલ્લા

વહીવટીતંત્રને બહુ મોટી સંખ્યામાં ફરિયાદો પ્રાપ્ત થઈ હતી, જેના પરિણામે રાજ્ય સરકારે જિલ્લા વહીવટીતંત્રને તે ફરિયાદોની ચકાસણી કરવા નિર્દેશ આપ્યો. જિલ્લા કલેક્ટરે વિવિધ ખાણોની તપાસ કરી અને તા. ૧૯.૫.૨૦૧૨નો પ્રાથમિક અહેવાલ રજૂ કર્યો. પ્રાથમિક અહેવાલને અનુસરીને, જિલ્લા વહીવટીતંત્રે મદુરાઈ જિલ્લામાં કાર્યરત તમામ ૧૭૫ ગ્રેનાઈટ ખાણોમાં વ્યાપક અને વૈજ્ઞાનિક સર્વેક્ષણ હાથ ધરવાનો નિર્ણય કર્યો. તેમાં સંકળાયેલા વિશાળ વિસ્તારમાં ધ્યાનમાં રાખીને, જિલ્લા વહીવટીતંત્રે ભૂવિજ્ઞાન અને ખનન આયુક્તને તપાસ હાથ ધરવા માટે તેમના વિભાગના અધિકારીઓની નિમણૂક કરવા વિનંતી કરી. પરિણામે, ભૂવિજ્ઞાન અને ખનન આયુક્તે તા. ૪.૮.૨૦૧૨ની કાર્યવાહી દ્વારા વિવિધ અન્ય જિલ્લાઓમાંથી છ સહાયક ભૂવૈજ્ઞાનિકો, બે સર્વેયરો અને સર્વેના બે ઉપનિરીક્ષકોને જિલ્લા વહીવટીતંત્ર દ્વારા રચાયેલ તપાસ દળને સહાય કરવા માટે નિયુક્ત કર્યા. વ્યાપક અને વૈજ્ઞાનિક સર્વેક્ષણ કર્યા બાદ, ભૂવિજ્ઞાન અને ખનનના ઉપનિર્દેશક અને સહાયક નિર્દેશકે ૨૩.૧૧.૨૦૧૨ના રોજ ૮૮ ગ્રેનાઈટ ખાણોને લગતો મૂલ્યાંકન અહેવાલ રજૂ કર્યો. તેમાંની ૧૬ ખાણો અરજદારની માલિકીની હતી. પાણી ભરાઈ જવાના કારણે ૨૨ ગ્રેનાઈટ ખાણોમાં તપાસ હાથ ધરી શકાઈ નહોતી અને તેમાંની ૧૮ ખાણો અરજદારની માલિકીની હતી.

૯. ભૂસ્તરશાસ્ત્ર અને ખનનના ઉપનિર્દેશક તથા સહાયક નિયામકે તા. ૨૩.૧૧.૨૦૧૨ના તેમના મૂલ્યાંકન અહેવાલમાં અહેવાલ આપ્યો હતો કે અરજદાર પેઢીએ પોતાની ખનન યોજનાના અનુસંધાને ખાણકામની કામગીરી હાથ ધરી નથી

અને લાગતી આવતી સડકો, તળાવો, નાળાઓ તથા જળાશયો પર અતિક્રમણ કર્યું છે તેમજ લાગતી આવતી બિન-પટ્ટાધારિત વિસ્તારોમાં પણ ગેરકાયદેસર રીતે ગ્રેનાઈટનું ખાણકામ કર્યું છે. વધુમાં, એ પણ નિર્દેશવામાં આવ્યું હતું કે જિલ્લા ખાણ કચેરી દ્વારા મંજૂર કરાયેલ જથ્થો અને અરજદાર પેઢી દ્વારા ખોદવામાં આવેલ જથ્થા વચ્ચે વિશાળ ફરક છે. પરિણામે, એમ પણ નિર્દેશવામાં આવ્યું હતું કે તેમણે ખાણ અને ખનિજ (વિકાસ અને વિનિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૭ ની કલમ ૪-(૧) અને ૪-(૧એ) નો ભંગ કર્યો છે. વધુમાં, એમ પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમણે સીમાચિહ્નના પથ્થરો અને સુરક્ષા અંતર જાળવી રાખ્યા નથી અને તેથી તમિલનાડુ ગૌણ ખનિજ પરવાનગી નિયમો, ૧૯૫૯ ના નિયમ ૩૬(૪) અને ૩૬(૧) નો ભંગ કર્યો છે. એ પણ નિર્દેશવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારે ગ્રેનાઈટ સંરક્ષણ અને વિકાસ નિયમો, ૧૯૯૯ ના નિયમ ૧૫ અને ૧૮ મુજબ ખનન યોજના રજૂ કરી નથી અને નિર્ધારિત મુજબ ઉપરનો ભાર તથા નિકામી સામગ્રીનો સંગ્રહ કર્યો નથી. અન્ય વિવિધ ઉદ્ધંધનો પણ દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

૧૦. જિલ્લા વહીવટીતંત્રે ત્યારબાદ ૨૩.૧૧.૨૦૧૨ તારીખનો નિરીક્ષણ-સહ-મૂલ્યાંકન અહેવાલ ૪.૧૨.૨૦૧૨ના રોજ ભૂસ્તરશાસ્ત્ર અને ખાણકામના કમિશનરને મોકલ્યો અને દર્શાવ્યું કે લીઝધારકોએ ગ્રેનાઈટ સંરક્ષણ અને વિકાસ નિયમો, ૧૯૯૯ ના નિયમ ૧૮ ના ઉપનિયમો (૨) અને (૩) હેઠળ આવશ્યક મુજબ ખનન યોજના રજૂ કરી નથી અને લીઝધારકોએ લીઝધારિત વિસ્તારમાં તેમજ તેને જોડાયેલા ગેર-લીઝધારિત વિસ્તારમાં વિશાળ પાયે બિનઅધિકૃત ખનન કાર્ય

કર્ચું છે. ભૂસ્તરશાસ્ત્ર અને ખાણકામના કમિશનરે પણ પોતાના ૬.૧૨.૨૦૧૨ તારીખના પત્ર દ્વારા વધુ કાર્યવાહી માટે ભલામણ કરી હતી. પરિણામે, ગ્રેનાઈટ સંરક્ષણ અને વિકાસ નિયમો, ૧૯૯૯ ના નિયમ ૧૯ ના ઉપનિયમ (૨) હેઠળ, સરકારે મદુરાઈ જિલ્લાના ૭૮ ગ્રેનાઈટ ખાણોના સંબંધમાં ખનન કામગીરી સ્થગિત કરી હતી અને તેમાંની ૨૦ ખાણો અરજદાર પેઢીની હોવાથી, તે ૧૪.૧૨.૨૦૧૨ના રોજ સ્થગિત કરવામાં આવી હતી અને મનાઈ હુકમો ાની નકલો અરજદાર પેઢીને આપવામાં આવી હતી.

૧૧. શ્રી હરિશ સાલ્વે, અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું કે અરજદારે સસ્પેન્શનના આદેશોને પહેલેથી જ મદ્રાસ વડી અદાલતમાં ડબલ્યુ.પી. (એમ.ડી.) નં. ૩૮૨૯ ઓફ ૨૦૧૩ તથા સંબંધિત રિટ અરજીઓમાં પડકાર્યા છે અને અદાલતે સસ્પેન્શનના આદેશો પર સ્થગિતી આપી છે અને તેથી પ્રતિવાદીઓએ અરજદારોને લીઝહોલ્ડ વિસ્તારમાં ગ્રેનાઈટ ખાણો ચલાવવાની મંજૂરી આપવી જોઈતી હતી. શ્રી સાલ્વેએ વધુમાં રજૂ કર્યું કે અરજદારોને જારી કરાયેલ તા. ૨૫.૨.૨૦૧૩ની કારણ દર્શાવો નોટિસો પણ મદ્રાસ વડી અદાલતની મદુરાઈ બેન્ચ સમક્ષ ડબલ્યુ.પી. (એમ.ડી.) નં. ૩૦૧૨ ઓફ ૨૦૧૩ અને અન્ય સંબંધિત કેસોમાં પડકાર હેઠળ છે અને અદાલતે જિલ્લા કલેક્ટરને સસ્પેન્શનના આદેશોના અનુસંધાને અંતિમ આદેશો પારિત ન કરવા દિશાનિર્દેશ આપતો વચગાળાનો આદેશ કર્યો છે. અદાલતે પોતાનો ચુકાદો પણ અનામત રાખ્યો છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં રજૂ કર્યું કે ડીમ્ડ લેપ્સ નોટિસોને પડકારતી રિટ

અરજીઓની શ્રેણી પણ બાકી છે. આવી પરિસ્થિતિમાં, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે પ્રાર્થના કરી કે અરજદારોને પહેલેથી જ મંજૂર કરાયેલા પરવાનો મુજબ ખાણો ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે.

૧૨. આ તબક્કે વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી તે વિનંતી સ્વીકારવી અમને મુશ્કેલ લાગે છે, ખાસ કરીને જિલ્લા કલેક્ટરના તા. ૧૯.૫.૨૦૧૨ના અહેવાલ તેમજ ભૂવિજ્ઞાન અને ખનનના ઉપનિદેશકના તા. ૨૩.૧૧.૨૦૧૨ના અહેવાલને ધ્યાનમાં રાખતાં. તૃતીય પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલા સોગંદનામામાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર પક્ષની ૧૬ ખાણીઓમાંથી થયેલ ગેરકાયદેસર પરિવહનનું પરિમાણ અંદાજે ૧૨૦૭૮૬૩.૧૬૪ ઘન મીટર છે અને ખર્ચની વસૂલાત માટે ખાણ અને ખનિજ (વિકાસ અને નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૭ની કલમ ૨૧(૫) હેઠળ અરજદાર ફર્મને કારણદર્શક નોટિસો જારી કરવામાં આવી છે. વધુમાં એવું જણાવાયું છે કે માત્ર આ ૧૬ ખાણીઓમાં થયેલ ગેરકાયદેસર ખનનનું મૂલ્ય અંદાજે રૂ. ૪૧૨૪.૧૪ કરોડ થાય છે. વધુમાં, એ પણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે અન્ય ખાણ સંચાલકોએ પણ આવાં જ ગેરકાયદેસર ખનન કાર્યોમાં પ્રવૃત્તિ દાખવી છે અને આવી ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓનું કુલ પરિમાણ અંદાજે રૂ. ૧૨૩૯૦.૪૬૦ કરોડ માનવામાં આવે છે. વધુમાં, સરકારી જમીન પર ગેરકાયદેસર ખનન કામગીરી ચલાવવા બાબતે અનેક ફોજદારી કેસો પણ બાકી હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

૧૩. અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે, અનેક રિટ અરજીઓ વડી અદાલત

સમક્ષ વિચારાધીન હોવાથી, આ તબક્કે, બંને પક્ષના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલોએ કેસના ગુણદોષ અંગે ઉઠાવેલ વિવિધ દલીલો પર, ખાસ કરીને તા. ૧૪.૧૨.૨૦૧૨ના સસ્પેન્શન આદેશો તથા તા. શૂન્ય.૧૨.૨૦૧૨ની કારણ દર્શાવો નોટિસો જારી થવા તરફ દોરી ગયેલ સામગ્રીના પ્રકાશમાં, કોઈ નિષ્કર્ષ આપવો યોગ્ય રહેશે નહીં. અમે એ પણ નોંધીએ છીએ કે વડી અદાલતની વિભાગીય ખંડપીઠે કામદારોના હિતને તેમજ અરજદાર ફર્મની કેટલીક કાયદેસરની ફરજોનું પાલન થાય તે ધ્યાનમાં રાખીને કેટલાક સમતાસંગત નિર્દેશો આપ્યા છે. તેથી, તા. ૧૫.૨.૨૦૧૩ના આક્ષેપિત ચુકાદામાં હસ્તક્ષેપ કરવાની કોઈ કારણભૂત જરૂરિયાત અમે જણાતી નથી અને તે આદેશો સામે દાખલ કરાયેલ વિશેષ અનુમતિ અરજીઓ ફગાવેલી ગણાય છે.

ખાસ મંજૂરી દાવાઓ રદ .

*This judgment has been translated using AI Tool –
M/s. Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.